บทวิทยาการ
Original Article

องค์ประกอบของภาวะผู้นำนวัตกรรมทางการพยาบาลตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ ที่โรงพยาบาลเฉพาะทางมะเร็ง เขต 4 กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข

ลำพู สนั่นเอื้อ พยม.* สุคนธ์ ไข่แก้ว พย.บ,ค.ม. ** สมพันธ์ หิญชีระนันทน์***
* พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ โรงพยาบาลมหาวชิราลงกรณธัญบุรี กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข
** รองศาสตราจารย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยคริสเตียน
*** รองศาสตราจารย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยคริสเตียน

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์: เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำนวัตกรรมทางการพยาบาลตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพที่โรงพยาบาลเฉพาะทางมะเร็ง เขต 4 กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข

วิธีการดำเนินการวิจัย: เป็นวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) ประชากร คือ พยาบาลวิชาชีพพยาบาลวิชาชีพ มีประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป เคยมีประสบการณ์การเป็นหัวหน้าเวร จำนวน 219 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็น (questionnaire) เกี่ยวกับองค์ประกอบของภาวะผู้นำนวัตกรรมทางการพยาบาล แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 10 ข้อ ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบของภาวะผู้นำนวัตกรรมของพยาบาลวิชาชีพที่โรงพยาบาลเฉพาะทางมะเร็ง จำนวน 60 ข้อ ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน และค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา (CVI) เท่ากับ 0.80 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าความถี่ ร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความสำคัญของค่าคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรและการวิเคราะห์องค์ประกอบ (factor analysis) วิเคราะห์องค์ประกอบโดยการสกัดองค์ประกอบ (factor extraction) โดยวิธี principal components และ factor analysis rotation โดยวิธี varimax เป็นการหมุนแกนแบบ orthogonal

ผลการวิจัย: พบว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำนวัตกรรมทางการพยาบาลตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ จำแนกได้ 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านความเชี่ยวชาญเฉพาะทางด้านโรคมะเร็ง 2) ด้านความรู้และทักษะภาวะผู้นำนวัตกรรมทางการพยาบาล 3) ด้านบุคลิกภาพ 4) ด้านสังคม และ 5) ด้านลักษณะนิสัย

สรุป: องค์ประกอบของภาวะผู้นำนวัตกรรมทางการพยาบาลตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ จำแนกได้ 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านความเชี่ยวชาญเฉพาะทางด้านโรคมะเร็ง 2) ด้านความรู้และทักษะภาวะผู้นำนวัตกรรมทางการพยาบาล 3) ด้านบุคลิกภาพ 4) ด้านสังคม และ 5) ด้านลักษณะนิสัย

คำสำคัญ: องค์ประกอบ ภาวะผู้นำนวัตกรรม โรงพยาบาลเฉพาะทางมะเร็ง

บทวิทยาการ
Original Article

The Professional Nurses' Perception of Nursing Innovation Leadership Factors at Specialized Cancer Hospitals in The Fourth Regions under the Department of Medical Services, the Ministry of Public Health

Lampu Sananaue *, Sukhon Khaikeow,M.E.d.**, Sompan Hinjiranan, MS (Nursing)***

* Professional Nurses, Mahavajiralongkorn Thanyaburi hospital under the Department of Medical Services, the Ministry of Public Health

** Associate Professor, Major advisor, Graduate School, Christian University of Thailand

*** Associate Professor, Co-advisor, Graduate School, Christian University of Thailand.

Abstract

Objectve: To analyze the professional nurses' perception of nursing innovation leadership components at specialized cancer hospital in region 4, Department of Medical Services, Ministry of Public Health.

Meterials and Methods: This research is descriptive study. The population is composed of 203 professional nurses. The research instrument was a questionnaire, divided into 2 parts; Part 1 asked general information of 10 respondents, Part 2 asked about information on the components of leadership and innovation in nursing care at specialized cancer hospitals. Part 1: General data was analyzed using frequency and percentage statistics. Part 2: Factors related to leadership included average score, standard deviation, the level of significance of the mean of the variables and Exporatory factor analysis.

Result: The findings of this research show the five components of the professional nurses innovation leadership components are: 1) Specialization in Cancer 2) Knowledge and Skills, about Disease and caring 3) Personality 4) Society and 5) Characteristics.

Conclusions: The five components of the professional nurses' perception of nursing innovation leadership components are: 1) Specialization in Cancer 2) Knowledge and Skills, about Disease and caring 3) Personality 4) Society and 5) Characteristics.

Key words: The factor, Innovation leadership, Specialized cancer hospitals

บทนำ

โรคมะเร็งเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญของทุกประเทศทั่วโลก ก่อให้เกิดความเสียหายทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม คุณภาพชีวิต และความมั่นคงของประชาชน องค์การอนามัยโลกพบว่า ใน พ.ศ. 2551 มีผู้ป่วยรายใหม่ จำนวน 12.7 ล้านคน และมีผู้เสียชีวิตจากโรคมะเร็ง 7.6 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 13 จากสาเหตุการเสียชีวิตของคนทั่วโลก[1] สำหรับในประเทศไทยโรคมะเร็งเป็นสาเหตุการตายอันดับที่ 1 ของประชากรไทย มีคนตายจากโรคมะเร็ง ประมาณวันละ 160 คน และในแต่ละปีตรวจพบผู้ป่วยโรคมะเร็งมีจำนวนเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ย 64,000 รายต่อปี ในจำนวนนี้จะเสียชีวิต 30,000 ราย อุบัติการณ์ของโรคมะเร็งในประเทศไทยพบได้ 153.6 ต่อประชากรไทย 100,000 คน[1]

โรคมะเร็งเป็นปัญหาการเจ็บป่วย การเสียชีวิตรวมทั้งปัญหาเรื่องภาระโรค (burden of disease) ที่ทำให้ประชากรไทยสูญเสียการมีคุณภาพชีวิตที่ดี ปัญหาโรคไม่ติดต่อรวมถึงโรคมะเร็งได้กลายเป็นประเด็นสำคัญระดับโลก หากองค์กรพยาบาลได้รับการสนับสนุนให้นำนวัตกรรมหรือดัดแปลงนวัตกรรมทางการพยาบาลมาใช้ในการปฏิบัติการพยาบาลจะส่งผลให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาบุคลากร ทำให้มีประสิทธิภาพในการดูแลผู้ป่วยโรคมะเร็ง

นวัตกรรมทางการพยาบาลจึงมีความสำคัญในการดูแลผู้ป่วยโรคมะเร็งในโรงพยาบาลเฉพาะทางมะเร็ง นวัตกรรมทางการพยาบาลจะช่วยในการบริการการพยาบาล เพิ่มคุณภาพชีวิต ช่วยให้ผู้ป่วยมะเร็งซึ่งเป็นโรคเรื้อรังปรับตัวในการดำรงชีวิต นำมาใช้ในการฟื้นฟูสภาพผู้ป่วย การดูแลแบบประคับประคองหรือการดูแลผู้ป่วยระยะท้าย การบรรเทาอาการปวด การควบคุมอาการ และการป้องกันภาวะแทรกซ้อนจากการรักษาโรคมะเร็ง

ผู้นำจึงมีบทบาทสำคัญในการนำองค์กรเพื่อไปสู่การสร้างนวัตกรรมทางการพยาบาลเพื่อเป็นการปฏิรูประบบบริการการพยาบาล พัฒนาองค์กรพยาบาลให้มีความรู้ ความสามารถทัดเทียมกับองค์กรอื่นในระบบบริการ ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาคุณลักษณะที่สำคัญในการบริหารองค์กรยุคปัจจุบัน ผู้บริหารองค์กรพยาบาลจะต้องเป็นผู้สร้างแรงบันดาลใจ จูงใจ ตลอดจนจัดระบบและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อให้ผู้ปฏิบัติงานใช้ศักยภาพของตนให้มากที่สุดในการพัฒนาองค์กร เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และเพื่อพัฒนาตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถสร้างนวัตกรรมทางการพยาบาลเพื่อนำมาดูแลผู้ป่วยโรคมะเร็ง การสร้างนวัตกรรมทางการพยาบาลช่วยในการส่งเสริมให้เกิดการบริการที่มีประสิทธิภาพมาก อีกทั้งยังช่วยประหยัดเวลาและแรงงาน[2]

โอเกรดี และโมลลอช (O'Grady and Malloch, 2010)[3] ได้กล่าวถึงสมรรถนะและคุณลักษณะของภาวะผู้นำนวัตกรรมไว้ 7 องค์ประกอบ คือ 1) ความเคารพ ยกย่องนับถือ และให้คุณค่ากับผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ในทีมภายในองค์กร 2) มีความคิดและใจที่เปิดกว้าง ยอมรับกับความคิดใหม่ ๆ ของทีมงานในองค์กร 3) มีความคาดหวังและมีความท้าทายอยู่ตลอดเวลา ในการคิดที่จะทำอะไร เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายขององค์กร 4) มีการบริหารจัดการต่อกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายในองค์กร คิดกระบวนการแก้ปัญญาต่าง ๆ ให้สำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร 5) ใช้ความขัดแย้งของคนในองค์กรมาเป็นโอกาสพัฒนา และใช้ความแตกต่างของความคิดให้เกิดประโยชน์ในองค์กร 6) เข้าใจรายละเอียดและลักษณะของงานอย่างชัดเจนสำหรับใช้ในการให้ทีมสร้างสรรค์นวัตกรรม และ 7) ผู้นำต้องมีความสามารถในการบริหารจัดการวางแผนทรัพยากรด้านการเงินสำหรับการสร้างนวัตกรรมในหน่วยงานได้ มีผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้นำนวัตกรรมในประเทศได้แก่ อรอนงค์ โรจน์วัฒนบูลย์ (2553)[4] ศึกษาเรื่องการพัฒนาตัว

แบบผู้นำเชิงนวัตกรรมโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะของผู้นำเชิงนวัตกรรมขององค์การธุรกิจเอกชนภาคอุตสาหกรรมผลการศึกษาพบว่า ผู้นำเชิงนวัตกรรมมีองค์ประกอบของคุณลักษณะที่สำคัญ 4 ด้าน คือ 1) องค์ประกอบคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ 2) องค์ประกอบคุณลักษณะด้านทักษะ 3) องค์ประกอบคุณลักษณะด้านบทบาทหน้าที่ และ 4) องค์ประกอบคุณลักษณะด้านทางสังคม และในปี 2554 แพรวา พานทอง[5] ศึกษาคุณลักษณะผู้นำนวัตกรรมของหัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลทั่วไป ผลการวิจัยพบว่าคุณลักษณะของผู้นำนวัตกรรมของหัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลทั่วไปที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ประกอบด้วยคุณลักษณะ 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านความคิดสร้างสรรค์ 2) ด้านความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง 3) ด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์กร 4) ด้านการพัฒนาตนเอง และ 5) ด้านบุคลิกภาพ

โรงพยาบาลเฉพาะทางมะเร็งเขต 4 ประกอบด้วย โรงพยาบาลมหาวชิราลงกรณธัญบุรี และโรงพยาบาลมะเร็งลพบุรี พื้นที่รับผิดชอบ 16 จังหวัด เป็นหน่วยบริการระดับตติยภูมิของภาครัฐ จากการเก็บสถิติ 5 ปีย้อนหลังพบว่า มีการสร้างนวัตกรรมทางการพยาบาลจำนวนน้อย สำหรับผู้บริหารทางการพยาบาลมีการสนับสนุน เพื่อให้เกิดการสร้างนวัตกรรมทางการพยาบาล เช่น การกำหนดนโยบาย การสนับสนุนทางด้านทรัพยากร การสร้างบรรยากาศขององค์กรให้เกิดการสร้างนวัตกรรมทางการพยาบาล และจากข้อมูลพบว่า ยังไม่มีผู้ใดศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำนวัตกรรมทางการพยาบาล โรงพยาบาลเฉพาะทางมะเร็ง ซึ่งผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้บริหารระดับต้นจึงตระหนักถึงความสำคัญของภาวะผู้นำนวัตกรรมทางการพยาบาล จึงได้ศึกษาเรื่ององค์ประกอบภาวะผู้นำนวัตกรรมทางการพยาบาลตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพที่โรงพยาบาลเฉพาะทางมะเร็ง เขต 4 กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้บริหารทางการพยาบาล นำไปวางแผนการพัฒนา ภาวะผู้นำนวัตกรรมทางการพยาบาล เพื่อจะได้เป็นการเตรียมความพร้อมในการก้าวสู่ภาวะผู้นำนวัตกรรมทางการพยาบาล ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการสร้างนวัตกรรมทางการพยาบาลขึ้นในองค์กรและสามารถนำนวัตกรรมทางการพยาบาลนั้นมาพัฒนาการดูแลผู้ป่วยซึ่งจะเป็นการพัฒนาองค์กรพยาบาล และยกระดับโรงพยาบาลในการให้การบริการที่มีประสิทธิภาพต่อไป

คำถามการวิจัย

องค์ประกอบของภาวะผู้นำนวัตกรรมทางการพยาบาลตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพที่โรงพยาบาลเฉพาะทางมะเร็ง เขต 4 กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจของภาวะผู้นำนวัตกรรมทางการพยาบาลตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพที่โรงพยาบาลเฉพาะทางมะเร็ง เขต 4 กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาองค์ประกอบเชิงสำรวจของภาวะผู้นำนวัตกรรมทางการพยาบาลที่โรงพยาบาลเฉพาะทางมะเร็งเขต 4 กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข โดยศึกษาในโรงพยาบาล 2 แห่ง คือ โรงพยาบาลมหาวชิราลงกรณธัญบุรีและโรงพยาบาลมะเร็งลพบุรี ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นพยาบาลวิชาชีพปฏิบัติงานในตำแหน่งหัวหน้าเวรในโรงพยาบาลมหาวชิราลงกรณธัญบุรีและโรงพยาบาลมะเร็งลพบุรี ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลเดือนมิถุนายน ถึงเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2560

ประชากร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ พยาบาลวิชาชีพทั้งหมดที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลมหาวชิราลงกรณธัญบุรี จำนวน 60 คน และโรงพยาบาลมะเร็งลพบุรี จำนวน 159 คน มีประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป เคยมีประสบการณ์การเป็นหัวหน้าเวร รวมทั้งสิ้น 219 คน เก็บแบบสอบถามได้ 203 คน คิดเป็นร้อยละ 92.69 และมีการตรวจสอบการคำนวณค่าสถิติ 2 ตัว คือ Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) และ Bartlett's test โดยค่า KMO เป็นการตรวจสอบความเหมาะสมของกลุ่มตัวอย่าง โดย KMO เท่ากับ 0.940 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเหมาะสม สำหรับสถิติ chi-square มีค่าเท่ากับ 13216.131 ค่า significant Bartlett's test of sphericity approx เท่ากับ 0.000 แสดงว่า สามารถนำมาจัดองค์ประกอบได้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความคิดเห็น (questionnaire) เพื่อถามความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของภาวะผู้นำนวัตกรรมทางการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ ลักษณะแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 10 ข้อ ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบของภาวะผู้นำนวัตกรรมทางการพยาบาลตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ ที่โรงพยาบาลเฉพาะทางมะเร็ง จำนวน 60 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert's five rating scale) หาคุณภาพเครื่องมือโดยได้รับการตรวจสอบผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน นำมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา (content validity index : CVI) เท่ากับ 0.80 และนำไปทดลองใช้กับพยาบาลวิชาชีพ จำนวน 30 คน ที่โรงพยาบาลมะเร็งชลบุรี นำมาคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์เอลฟ่าครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) เท่ากับ 0.98

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เมื่อผ่านคณะกรรมการจริยธรรมการทำวิจัยของมหาวิทยาลัยคริสเตียนและผ่านคณะกรรมการรับรองโครงการวิจัยตามแนวทางหลักจริยธรรมการวิจัยในคนโรงพยาบาลมหาวชิราลงกรณธัญบุรีและโรงพยาบาลมะเร็งลพบุรีแล้ว โดยผู้วิจัยแจกแบบสอบถามด้วยตนเองอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถามและนัดเก็บแบบสอบถามกลับอีก 2 สัปดาห์ ผู้วิจัยติดตามแบบสอบถามด้วยตนเองแล้วทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์ตามระเบียบวิธีวิจัยทางสถิติวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดย 1) วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลโดยการใช้การแจกแจงความถี่ (frequency) อัตราส่วนร้อยละ (percentage) และ 2) การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำนวัตกรรมทางการพยาบาลเป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (exploratory factor analysis) การสกัดองค์ประกอบ (factor extraction) โดยวิธี principal components และ factor analysis rotation โดยวิธี varimax เป็นการหมุนแกนแบบ orthogonal

ผลการวิจัย

ตรวจสอบความเหมาะสมของกลุ่มตัวอย่างโดย Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) และ Bartlett's test ต้องมากกว่า 0.50 ซึ่งการวิเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำนวัตกรรมทางการพยาบาล ที่โรงพยาบาลเฉพาะทางมะเร็ง เขต 4 กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข ค่า KMO เท่ากับ 0.940 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเหมาะสม และสถิติ chi-square มีค่าเท่ากับ 13216.131 ค่า significant Bartlett's test of sphericity approx เท่ากับ 0.000 แสดงว่าสามารถนำมาจัดองค์ประกอบได้ ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล จำนวน 203 คน พบว่า ประชากรส่วนใหญ่ อายุ 20 - 30 ปี และ 31 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 70 เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 96.10 นับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 98.50 สถานภาพสมรส คู่ คิดเป็นร้อยละ 58 ระดับการศึกษาสูงสุด ระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 95 สำหรับรายได้ต่อเดือน 20,001 - 30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 52.20 ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในวิชาชีพพยาบาล น้อยกว่า 1 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.10 ตำแหน่งปัจจุบันเป็นพยาบาลวิชาชีพปฏิบัติการ คิดเป็นร้อยละ 57.10 ปฏิบัติงานแผนกงานผู้ป่วยใน คิดเป็นร้อยละ 80

2. ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสำคัญของค่าคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรที่เกี่ยวกับองค์ประกอบของภาวะผู้นำนวัตกรรมทางการพยาบาลตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพที่โรงพยาบาลเฉพาะทางมะเร็ง เขต 4 กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข พบว่า ตัวแปร 60 ตัวแปร มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.90 - 4.52 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.576 - 3.610 มีระดับความสำคัญมากและมากที่สุด โดยองค์ประกอบที่มีคะแนนเฉลี่ยสูง 10 ลำดับ เรียงจากมากไปน้อย ลำดับที่ 1 คือ ตัวแปรที่ 29 ผู้นำนวัตกรรมต้องมีวิธีวัดผลและประเมินคุณค่านวัตกรรมทางการพยาบาล มีคะแนนเฉลี่ย 4.52 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.529 ลำดับที่ 2 คือ ตัวแปรที่ 49 คือ ผู้นำนวัตกรรมสร้างแรงบันดาลใจให้กับบุคลากรโดยการให้กำลังใจ บุคลากรยินดีที่จะทำงานด้วยความเต็มใจมีคะแนนเฉลี่ย 4.51 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.610 ลำดับที่ 3 คือ ตัวแปรที่ 10 ผู้นำนวัตกรรมควรมีความกระตือรือร้นในการพัฒนางาน มีคะแนนเฉลี่ย 4.36 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.613 ลำดับที่ 4 คือ ตัวแปรที่ 36 ผู้นำนวัตกรรมควรมีความสามารถในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีคะแนนเฉลี่ย 4.33 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.587 ลำดับที่ 5 คือ ตัวแปรที่ 33 ผู้นำนวัตกรรมควรส่งเสริมการทำงานเป็นทีมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร มีคะแนนเฉลี่ย 4.32 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.626 ลำดับที่ 6 คือ ตัวแปรที่ 44 ผู้นำนวัตกรรมเป็นผู้ที่เสริมสร้างพลังการทำงานเป็นทีมมีคะแนนเฉลี่ย 4.32 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.594 ลำดับที่ 7 คือ ตัวแปรที่ 13 ผู้นำนวัตกรรม ควรมีความน่าเชื่อถือ เป็นที่ไว้วางใจมีคะแนนเฉลี่ย 4.31 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.573 ลำดับที่ 8 คือ ตัวแปรที่ 12 ผู้นำนวัตกรรม มีความมุ่งมั่นตั้งใจ ที่จะประสบความสำเร็จมีคะแนนเฉลี่ย 4.31 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.608 ลำดับที่ 9 คือ ตัวแปรที่ 11 ผู้นำนวัตกรรมต้องมีความรับผิดชอบต่อผลงานนวัตกรรมที่สร้างขึ้นมีคะแนนเฉลี่ย 4.31 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.591 และลำดับที่ 10 คือ ตัวแปรที่ 32 ผู้นำนวัตกรรมควรยอมรับ ยกย่อง ผู้สร้างนวัตกรรมมีคะแนนเฉลี่ย 4.31 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.589 ส่วนองค์ประกอบที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ตัวแปรที่ 3 คือ ผู้นำนวัตกรรมมีลักษณะชอบความท้าทายมีคะแนนเฉลี่ย 3.90 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.656

3. องค์ประกอบภาวะผู้นำนวัตกรรมทางการพยาบาลตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพที่โรงพยาบาลเฉพาะทางมะเร็ง เขต 4 กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข มีการคำนวณค่าสถิติ 2 ตัว คือ Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) และ Bartlett's test โดยค่า KMO เป็นการตรวจสอบความเหมาะสมของกลุ่มตัวอย่าง โดย KMO ต้องมากกว่า 0.50 ซึ่งการวิเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำนวัตกรรมทางการพยาบาล ที่โรงพยาบาลเฉพาะทางมะเร็ง เขต 4 กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข ค่า KMO เท่ากับ 0.940 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเหมาะสม สำหรับสถิติ chi-square มีค่าเท่ากับ 13216.131 ค่า significant Bartlett's test of sphericity approx เท่ากับ 0.000 สามารถนำมาจัดองค์ประกอบได้ การสกัดองค์ประกอบ (factor extraction) โดยวิธี principal components และ factor analysis rotation โดยวิธี varimax เป็นการหมุนแกนแบบ orthogonal

ตารางที่ 1 องค์ประกอบภาวะผู้นำนวัตกรรมทางการพยาบาลตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพที่โรงพยาบาลเฉพาะทางมะเร็ง เขต 4 กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข

องค์ประกอบที่	ชื่อองค์ประกอบ	จำนวน (ข้อ)
1	ด้านความเชี่ยวชาญเฉพาะทางด้านโรคมะเร็ง	28
2	ด้านความรู้และทักษะ	13
3	ด้านด้านบุคลิกภาพ	7
4	ด้านสังคม	7
5	ด้านลักษณะนิสัย	3

จากตารางที่ 1 พบว่า องค์ประกอบย่อยขององค์ประกอบภาวะผู้นำนวัตกรรมทางการพยาบาลตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ ที่โรงพยาบาลเฉพาะทางมะเร็ง เขต 4 กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุขจำแนกได้ 5 ด้านโดยเรียงลำดับตามด้านที่มีจำนวนข้อมากที่สุดถึงด้านที่มีจำนวนข้อน้อยที่สุด ดังนี้องค์ประกอบที่ 1 ด้านความเชี่ยวชาญเฉพาะทางด้านโรคมะเร็งประกอบด้วยตัวแปร 28 ข้อ องค์ประกอบที่ 2 ด้านความรู้และทักษะประกอบด้วยตัวแปร 13 ข้อ องค์ประกอบที่ 3 ด้านบุคลิกภาพประกอบด้วยตัวแปร 7 ข้อ องค์ประกอบที่ 4 ด้านสังคมประกอบด้วยตัวแปร 7 ข้อ และองค์ประกอบที่ 5 ด้านลักษณะนิสัยประกอบด้วยตัวแปร 3 ข้อ

วิจารณ์

องค์ประกอบที่ 1 ด้านความเชี่ยวชาญเฉพาะทางด้านโรคมะเร็ง ผลการวิจัยมีจำนวนตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบจำนวน 28 ตัวแปร องค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด 5 ลำดับ คือ ผู้นำนวัตกรรมทางการพยาบาลมีความรู้การวิจัยสามารถนำมาใช้งานได้อย่างแท้จริง ผู้นำนวัตกรรมทางการพยาบาลมีการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์การแก้ปัญหาและการตัดสินใจโดยใช้หลักทางวิทยาศาสตร์ ผู้นำนวัตกรรมทางการพยาบาลเรียนรู้และพัฒนาทักษะความสามารถในการใช้เทคโนโลยี อุปกรณ์ทางการแพทย์ที่เป็นเครื่องมือพิเศษเฉพาะโรคมะเร็งตลอดเวลา ผู้นำนวัตกรรมทางการพยาบาลสามารถบริหารโครงการการดูแลผู้ป่วยโรคมะเร็ง โดยการบูรณาการการบำบัดทางการพยาบาล และการรักษาของแพทย์เพื่อประสิทธิภาพของการดูแลและความคุ้มค่าใช้จ่าย ผู้นำนวัตกรรมทางการพยาบาลมีการพัฒนาความรู้ทักษะความสามารถในการพยาบาลเฉพาะด้านโรคมะเร็งอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับอุบล จ๋วงพานิช[6] ได้กล่าวถึงสมรรถนะที่จำเป็นของพยาบาลในศูนย์ตติยภูมิเฉพาะทางโรคมะเร็งไว้ ได้แก่ สมรรถนะทั่วไปประกอบด้วยความรู้ความเข้าใจในพื้นฐานกายวิภาคศาสตร์และสรีรวิทยาเป็นอย่างดี สามารถบูรณาการความรู้เกี่ยวกับโรค การรักษาพยาบาล เพื่อการประเมินผู้ป่วยแบบองค์รวมได้ สามารถบริหารโครงการการดูแลผู้ป่วยกลุ่มต่าง ๆ โดยการบูรณาการการบำบัดทางการพยาบาลและการรักษาของแพทย์เพื่อประสิทธิภาพของการดูแลและความคุ้มค่าใช้จ่าย มีความรู้ด้านภาษาอังกฤษและการวิจัย สามารถนำมาใช้งานได้อย่างจริงจัง มีการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และตัดสินใจโดยใช้หลักทางวิทยาศาสตร์ กำหนดเป็นผู้นำทีมในการพัฒนาระบบการดูแลที่มีประสิทธิภาพกล้าแสดงความคิดเห็น และกล้าร่วมตัดสินใจมีทักษะในการศึกษาค้นคว้าทางวิชาชีพ คิดอย่างเป็นระบบ มีเหตุผลเชิง

จริยธรรม และสมรรถนะเฉพาะทางโรคมะเร็ง ประกอบด้วย มีการพัฒนาความรู้ทักษะความสามารถในการพยาบาลเฉพาะด้านโรคมะเร็งอย่างต่อเนื่องอยู่เสมอ เรียนรู้และพัฒนาทักษะความสามารถในการใช้เทคโนโลยีอุปกรณ์ทางการแพทย์ที่เป็นเครื่องมือพิเศษเฉพาะโรคมะเร็งตลอดเวลา มีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดและหลักการในการดูแลผู้ป่วยโรคมะเร็ง เน้นที่คุณภาพชีวิตของผู้ป่วยโรคมะเร็งในทุกระยะของการดูแล สอดคล้องกับการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศทางด้านโรคมะเร็ง ซึ่งมุ่งเน้นความเป็นเลิศด้านวิชาการ การบำบัดรักษา และการฟื้นฟู โดยอาศัยการศึกษา วิเคราะห์วิจัย ประเมินและถ่ายทอดเทคโนโลยี แนวทางระบบการพยาบาลและการปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยโรคมะเร็งศูนย์ตติยภูมิเฉพาะทางโรคมะเร็ง ได้แก่ การจัดบริการพยาบาล ครอบคลุมการบริการ คุณภาพชีวิต พัฒนาแหล่งประโยชน์ต่าง ๆ เพื่อการสนับสนุนคุณภาพการดูแลผู้ป่วยการบริการวิชาการ เช่น การวิจัยทางการพยาบาล การปฏิบัติการพยาบาลโดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ การแก้ปัญหา และการตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการและประชาชน การพัฒนาการปฏิบัติงานประจำ เป็นงานวิจัยการถ่ายทอดเทคโนโลยีแก่บุคลากร การพัฒนาระบบสารสนเทศทางการพยาบาล การจัดการคุณภาพการพยาบาล และการจัดการการพยาบาล ได้แก่ การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรพยาบาลเพื่อให้มีสมรรถนะ คือ เชี่ยวชาญการพยาบาลผู้ป่วยโรคมะเร็งมีความรู้ ความสามารถในการใช้ผลงานวิจัย และทำวิจัย พัฒนานวัตกรรมการพยาบาลผู้ป่วยโรคมะเร็งการจัดโครงสร้างการบริหารการพยาบาล การจัดการความรู้การพยาบาลผู้ป่วยโรคมะเร็ง การพัฒนาการเรียนรู้ต่อเนื่องซึ่งมีความสำคัญในการดูแลผู้ป่วยโรคมะเร็งแบบองค์รวม

องค์ประกอบที่ 2 ด้านความรู้และทักษะ ผลการวิจัย มีจำนวนตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบจากจำนวน 13 ตัวแปร องค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด 5 ลำดับ คือ ผู้นำนวัตกรรมทางการพยาบาลควรมีเจตคติที่ดีต่อการสร้างนวัตกรรมทางการพยาบาล ผู้นำนวัตกรรมทางการพยาบาลควรมีวุฒิภาวะ เช่น สามารถตัดสินใจในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสมผู้นำนวัตกรรมทางการพยาบาลควรมีการสื่อสารสร้างความเข้าใจให้ทีมสุขภาพเพื่อให้ทราบเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ขององค์กร ผู้นำนวัตกรรมทางการพยาบาลควรมีความมุ่งมั่นในการสร้างนวัตกรรมทางการพยาบาล ผู้นำนวัตกรรมทางการพยาบาลควรมีความสามารถในการเรียนรู้ในเรื่องการสร้างนวัตกรรมทางการพยาบาลสอดคล้องกับลักษณะสำคัญของภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของ เบรินฮาดและวอส (Bernhard & Walsh)[7] คือ ผู้นำควรมีวุฒิภาวะ (maturity) คือ ความเต็มใจ และมีความสามารถที่จะทำงาน ผู้นำจึงต้องตรวจสอบความรู้ และแรงกระตุ้นของตนเองเสมอ ผู้นำต้องสามารถกำหนดเป้าหมายได้ และสื่อสารเป้าหมายไปสู่ผู้ร่วมงานได้ การที่จะทำงานไปสู่เป้าหมายต้องการทรัพยากรหลายประการ เช่น เวลา เงิน บุคคล เป้าหมายมีทั้งระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว ผู้นำจะต้องช่วยให้ผู้ร่วมงานได้เข้าใจเป้าหมายและมีวิธีทำงานไปสู่เป้าหมาย ผู้นำต้องนำความคิดและสื่อข้อมูลไปสู่กลุ่ม ผู้นำต้องมีพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม (assertiveness) คือ จะต้องแสดงออกถึงความรู้ ความต้องการจุดยืนและสิทธิของตนเองให้ผู้อื่นรู้ ทั้งคำพูด และท่าทาง ผู้นำทางการพยาบาลจะต้องพัฒนา ทักษะการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม ผู้นำต้องรับผิดชอบผลทั้งตนเองและกลุ่ม โดยต้องตอบคำถามและอธิบายการกระทำของตนเอง กลุ่ม และองค์กร สอดคล้องกับอรอนงค์ โรจน์วัฒนบูลย์[4] ศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะของผู้นำเชิงนวัตกรรมขององค์การธุรกิจเอกชนภาคอุตสาหกรรม ผลการศึกษาพบว่าผู้นำเชิงนวัตกรรมมีองค์ประกอบของคุณลักษณะที่สำคัญ 4 ด้าน คือ 1) องค์ประกอบคุณลักษณะ

ด้านบุคลิกภาพ (personality) 2) องค์ประกอบคุณลักษณะด้านทักษะ (skills) 3) องค์ประกอบคุณลักษณะด้านบทบาทหน้าที่ (roles) และ 4) องค์ประกอบคุณลักษณะด้านทางสังคม (social characteristics) ปัจจัยที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานภายในองค์การ คือ ผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถและทักษะในการบริหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีภาวะผู้นำของผู้บริหารที่จะสามารถนำพาองค์การให้มีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันที่ปฏิบัติงานเพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ร่วมกันได้ ภาวะผู้นำจึงเป็นตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพของงาน ภาวะผู้นำของผู้นำจึงถือว่าเป็นส่วนสำคัญยิ่งในการบริหารงานให้ประสบผลสำเร็จ การพัฒนาองค์การให้ก้าวหน้าควรเริ่มต้นที่การสร้างภาวะผู้นำให้เกิดกับผู้นำผู้บริหารในฐานะเป็นผู้นำองค์การ จะต้องสร้างความร่วมมือร่วมใจกันในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน นั่นคือ ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้นำ และผู้นำจะต้องมีภาวะผู้นำ บุคลากรด้านสุขภาพก็ต้องอาศัยบุคลากรที่มีความรู้ ทักษะ แรงจูงใจ และรับผิดชอบงานให้บริการสุขภาพ

องค์ประกอบที่ 3 ด้านบุคลิกภาพ ผลการวิจัยมีจำนวนตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบจำนวน 7 ตัวแปร องค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด 5 ลำดับ คือ ผู้นำนวัตกรรมทางการพยาบาลเป็นผู้มีคุณธรรม ประพฤติปฏิบัติตัวดีตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ผู้นำนวัตกรรมทางการพยาบาลควรมีจิตใจเปิดกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงาน ผู้นำนวัตกรรมทางการพยาบาลเป็นแบบอย่างที่ดีให้พยาบาลวิชาชีพในการสร้างนวัตกรรมทางการพยาบาล ผู้นำนวัตกรรมทางการพยาบาลควรมีความกระตือรือล้นในการพัฒนางาน ผู้นำนวัตกรรมทางการพยาบาลมีความยืดหยุ่น สามารถปรับตัวได้ดี สอดคล้องกับ อแดร์ (Adair)[8] ได้กล่าวถึงในการสร้างองค์กรที่ประสบความสำเร็จด้านนวัตกรรม ผู้นำนวัตกรรมจะต้องสร้างองค์กรให้มีลักษณะ ดังนี้ ผู้นำนวัตกรรมจะต้องทำให้องค์กรมีความยืดหยุ่นพร้อมที่จะปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงในทุกสถานการณ์ ทั้งในระดับบุคลากร ระดับ หน่วยงาน หรือระดับองค์กร โดยการสร้างเครือข่ายการสื่อสารภายในองค์กรที่มีประสิทธิภาพและทั่วถึง และการกระจายอำนาจออกไปโดยมีระบบการกำกับดูแลตรวจสอบอย่างมีประสิทธิภาพกุญแจสำคัญ คือ ความสามารถในการปรับตัว ในความยืดหยุ่นในระดับบุคคล และระดับองค์กร โอเกรดีและโมลลอช (O'Grady & Malloch)[3] ได้กล่าวถึงสมรรถนะและคุณลักษณะของภาวะผู้นำนวัตกรรมไว้ คือ ผู้นำต้องมีความคิดและใจที่เปิดกว้าง ยอมรับกับความคิดใหม่ ๆ ของทีมงานในองค์กร สอดคล้องกับแพรวา พานทอง[5] ศึกษาคุณลักษณะผู้นำนวัตกรรมของหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลทั่วไปผลงานวิจัยพบว่าคุณลักษณะผู้นำนวัตกรรมของหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลทั่วไป ประกอบด้วยคุณลักษณะ 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านความคิดสร้างสรรค์ 2) ด้านความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง 3) ด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์กร 4) ด้านการพัฒนาตนเอง และ 5) ด้านบุคลิกภาพ สอดคล้องกับพิทักษ์ ทิพย์วารี และคณะ[9] ศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำนวัตกรรมสำหรับผู้บริหารสถาบันการพลศึกษา ผลงานวิจัยพบว่าองค์ประกอบภาวะผู้นำนวัตกรรมสำหรับผู้บริหารสถาบันการพลศึกษา ได้แก่ 1) ความสามารถทางสังคม บุคลิกภาพ และทักษะ 2) การเป็นผู้นำทีม 3) การเป็นแบบอย่าง 4) การเป็นผู้นำความคิด 5) การส่งเสริมการพัฒนา 6) ความไว้วางใจ 7) การสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ 8) การบริหาร 9) การสนับสนุน และ 10) การมีส่วนร่วม สอดคล้องกับ ขวัญชนก โตนาค และคณะ[10] ศึกษาการวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลงานวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 4 องค์ประกอบ คือ 1) องค์ประกอบ บุคลิกภาพ 2) องค์ประกอบบุคลิกภายนอก 3) องค์ประกอบการปฏิบัติงาน และ 4) องค์ประกอบมิตรสัมพันธ์ การตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

องค์ประกอบที่ 4 ด้านสังคม ผลการวิจัย มีจำนวนตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบจำนวน 7 ตัวแปร องค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด 5 ลำดับ คือ ผู้นำนวัตกรรมทางการพยาบาลควรยอมรับยกย่อง ผู้สร้างนวัตกรรม ผู้นำนวัตกรรมทางการพยาบาลควรส่งเสริมการทำงานเป็นทีมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร ผู้นำนวัตกรรมทางการพยาบาล ควรมีความสามารถในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้นำนวัตกรรมทางการพยาบาลควรมีความรับผิดชอบต่อสังคม ผู้นำนวัตกรรมทางการพยาบาลกระตุ้นให้บุคลากรพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานให้มีความรู้สอดคล้องกับเทคโนโลยีใหม่ สอดคล้องกับ อรอนงค์ โรจน์วัฒนบูลย์[4] ศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะของผู้นำเชิงนวัตกรรมขององค์การธุรกิจเอกชนภาคอุตสาหกรรม องค์ประกอบคุณลักษณะด้านทางสังคม (social characteristics) ประกอบด้วยการจูงใจผู้อื่น การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีความรับผิดชอบต่อสังคม การสร้างเครือข่ายและสายสัมพันธ์ พิทักษ์ ทิพย์วารี และคณะ[9] ศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำนวัตกรรมสำหรับผู้บริหารสถาบันการพลศึกษา วัตถุประสงค์การศึกษาเพื่อศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำทางนวัตกรรมสำหรับผู้บริหารสถาบันการพลศึกษา พบว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำทางนวัตกรรมสำหรับผู้สถาบันการพลศึกษา มี 10 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความสามารถทางสังคม บุคลิกภาพ และทักษะ 2) การเป็นผู้นำทีม 3) การเป็นแบบอย่าง 4) การเป็นผู้นำความคิด 5) การส่งเสริมการพัฒนา 6) ความไว้วางใจ 7) การสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ 8) การบริหาร 9) การสนับสนุน และ 10) การมีส่วนร่วม สอดคล้องกับ โอเกรดีและโมลลอช (O'Grady & Malloch)[3] ได้กล่าวถึง สมรรถนะและคุณลักษณะของภาวะผู้นำนวัตกรรมไว้ คือ ผู้นำจะต้องให้ความเคารพ ยกย่องนับถือ และให้คุณค่ากับผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ในทีมภายในองค์กรได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของผู้นำนวัตกรรม การสร้างสรรค์บริบทขององค์กร ให้มีบรรยากาศที่ส่งเสริมให้เกิดการสร้างนวัตกรรมภายในองค์กร การสร้างสรรค์องค์กรและสามารถประยุกต์บทบาทต่าง ๆ ของทีมให้มีการตัดสินใจที่เหมาะสม มีการสร้างทีมในการทำงานร่วมกัน มีการสร้างเครือข่ายภายในและภายนอกหน่วยงาน มีการใช้เทคโนโลยีตามความต้องการเพื่อเป็นการสนับสนุนการคิดสร้างนวัตกรรมและนำไปทดลองใช้ การโน้มน้าวหรือท้าทายให้เกิดการกระทำใหม่ ๆ หรือความคิดใหม่ ๆ ในการสร้างนวัตกรรม มีการกระตุ้นจูงใจ สมาชิกทีมในการเพิ่มพลังเพื่อที่จะส่งเสริมให้ทีมเกิดการคิดสร้างสรรค์ในการสร้างนวัตกรรมขององค์กรให้เกิดขึ้น

องค์ประกอบที่ 5 ด้านลักษณะนิสัย ผลการวิจัย มีจำนวนตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบจำนวน 3 ตัวแปร ประกอบด้วย ผู้นำนวัตกรรมทางการพยาบาลมีลักษณะชอบความท้าทาย ผู้นำนวัตกรรมทางการพยาบาลมีลักษณะกล้าเผชิญกับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นในการสร้างนวัตกรรมทางการพยาบาลและผู้นำนวัตกรรมทางการพยาบาลมีความกล้าที่จะเปลี่ยนแปลงการบริหารในองค์กรพยาบาล สอดคล้องกับเรนเดล (Randell)[11] ศึกษาคุณลักษณะผู้นำนวัตกรรม ที่ประสบความสำเร็จประกอบด้วย การเป็นผู้นำทางความคิด โดยคิดสิ่งใหม่ ๆ ตลอดเวลา บุคลิกภาพกล้าเปลี่ยนแปลงมีแรงกระตุ้นภายใน และความสามารถในการกระตุ้นการสร้างนวัตกรรม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ สุคนธ์ ไข่แก้ว รองศาสตราจารย์ สมพันธ์ หิญชีระนันท์ และศาสตราจารย์ ดร.วีณา จีระแพทย์ ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ด้านสถิติและการทำวิจัย ให้คำปรึกษา ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องและชี้แนะแนวทางที่เป็นประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์ ขอกราบขอบพระคุณ นายแพทย์ธนเดช สินธุเสก ผู้อำนวยการเฉพาะด้านระดับสูง โรงพยาบาลมหาวิราลงกรณธัญบุรี นางวรรณา ฉายอรุณ รองผู้อำนวยการด้านการพยาบาล โรงพยาบาลมหาวิราลงกรณธัญบุรี นางพัชรินทร์ แก้วรัตน์ อาจารย์ ดร.กัญญาวีร์ โมกขาว และอาจารย์เมธิณี เกตวาธิมาตร ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือการทำวิจัย กราบขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาลมหาวชิราลงกรณธัญบุรี ผู้อำนวยการโรงพยาบาลมะเร็งลพบุรี ผู้อำนวยการโรงพยาบาลมะเร็งชลบุรี ที่อนุญาตให้ทดลองใช้เครื่องมือในการศึกษา และกรุณาอนุญาตให้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยตลอดจนพยาบาลวิชาชีพของโรงพยาบาลมหาวชิราลงกรณธัญบุรี โรงพยาบาลมะเร็งลพบุรี และโรงพยาบาลมะเร็งชลบุรี ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

1. สถาบันมะเร็งแห่งชาติ กรมการแพทย์. แผนการป้องกันและควบคุมโรคมะเร็งแห่งชาติ (พ.ศ. 2556 - 2560). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด; 2558. 9.
2. กิดานันท์ มลิทอง. เทคโนโลยีทางการศึกษาและนวัตกรรม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย; 2540. 1-359.
3. O Grady TP, Malloch K. Innovation Leadership: Creating the landscape of Health Care. Mallloy. Inc; 2010.
4. อรอนงค์ โรจน์วัฒนบูลย์. การพัฒนาตัวแบบผู้นำเชิงนวัตกรรม. [รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต]. คณะรัฐประศาสนศาสตร์, กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์; 2553.
5. แพรวา พานทอง. คุณลักษณะผู้นำนวัตกรรมของหัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลทั่วไป. [พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต]. คณะพยาบาลศาสตร์, กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2554.
6. อุบล จ๋วงพานิช. สมรรถนะในการพยาบาลผู้ป่วยมะเร็ง. เข้าถึงได้จาก https://www.gotoknow.org/posts/124184. เข้าถึงเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2559.
7. Bernhard LA, Walsh M. Leadership. St. Louis: Mosby; 1995.
8. Adair JE. Effective Innovation: How to Stay Ahead of The Competition. London: Pan Books; 1996.
9. พิทักษ์ ทิพย์วารี, วสันต์ อติศัพท์, ชิดชนก เชิงเชาว์, สันติพงษ์ ปลั่งสุวรรณ. รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางนวัตกรรมสำหรับผู้บริหารสถาบันการพลศึกษา. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา 2559; 11(1): 57-69.
10. ขวัญชนก โตนาค และคณะ. การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. [ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. ภาควิชาบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร; 2557.
11. Randell G. Organizational sickness and their treatment. Management Decision, 36(1); 1998: 14-8.